

شهر و فضای شهری

بررسی شهر، مسائل و ساختارهای شهری

تألیف

دکتر جمشید برومند

شماره ۱۰، شماره ۱، زمستان ۱۳۸۵

فصلنامه علمی و پژوهشی

در زمینه شهر، معماری، مهندسی و برنامه‌ریزی شهری

مجله شهر، شماره ۱۰، زمستان ۱۳۸۵، شماره ۱۰، شماره ۱۰، شماره ۱۰

(این مجله در راستای اهداف نشریات علمی و پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)

در زمینه شهر، معماری، مهندسی و برنامه‌ریزی شهری

شماره ۱۰، شماره ۱، زمستان ۱۳۸۵

فصلنامه علمی و پژوهشی

در زمینه شهر، معماری، مهندسی و برنامه‌ریزی شهری

شماره ۱۰، شماره ۱، زمستان ۱۳۸۵

فصلنامه علمی و پژوهشی در زمینه شهر، معماری، مهندسی و برنامه‌ریزی شهری

شماره ۱۰، شماره ۱، زمستان ۱۳۸۵

فصلنامه علمی و پژوهشی

www.azadbookshop.ir : رشتا بشوا رشتا

شماره ۱۰، شماره ۱، زمستان ۱۳۸۵

فهرست

۱۱	بخش اول	۱۷۷
۲۱	بخش دوم	۵۷۷
۳۱	بخش سوم	۵۸۷
۴۱	بخش چهارم	۶۴۷
۵۱	بخش پنجم	۷۰۷
۶۱	بخش ششم	۸۰۷
۷۱	بخش هفتم	۹۰۷
فهرست		
۹	درباره مؤلف	
۱۱	پیش‌گفتار	
بخش یکم		
۱۳	۱. شهرسازی	
۱۹	۲. شهرسازی از دوران باستان تا قرن نوزدهم	
۲۶	۳. دوره صنعتی	
۱۳۴	۴. پیدایش شهر مدرن	
بخش دوم		
۱۸۱	۵. رشد جمعیت شهری در جهان	
۱۹۲	۶. رشد شهری در کشورهای صنعتی	
۲۱۷	۷. رشد شهری در کشورهای جهان سوم	
۲۲۹	۸. نتیجه‌گیری	
بخش سوم		
۲۳۱	۹. شکل‌گیری مناطق ناپایدار در کشورهای جهان سوم	
۲۹۲	۱۰. مشارکت مردمی در خانه‌سازی	

بخش چهارم

۳۷۱	۱۱. فضای شهری	
۳۷۵	۱۲. طرح	
۳۸۵	۱۳. زمین شهری	
۳۹۳	۱۴. تجهیزات در شهرها	
۴۰۰	۱۵. رفت و آمد شهری	
۴۰۸	۱۶. مناطق نفوذ شبکه‌ها و طبقه‌بندی درجه اهمیت عناصر شهری	
۴۱۰	۱۷. جمعیت شهری	
۴۲۰	۱۸. ساختمان و مسکن شهری	
۴۳۴	۱۹. فضای ساخته نشده شهری	
۴۴۴	۲۰. انواع بافت شهری	
۴۵۳	۲۱. فعالیت‌های اقتصادی شهرها	
۴۶۴	۲۲. مرکز مدیریت بازرگانی شهر (C.B.D)	
۴۷۵	۲۳. اکس اوربانیزاسیون صنعت سازی در خارج شهر	
۴۷۷	۲۴. روبانیزاسیون یا شهرسازی روستاها	
۴۸۲	۲۵. محیط زیست	
۴۹۵	۲۶. شهرهای جدید	
۵۱۷	کتابنامه	
	۱. ...	۱۸۱
	۲. ...	۲۲۱
	۳. ...	۲۱۲
	۴. ...	۲۲۲
	۵. ...	۱۲۲
	۶. ...	۲۲۲

درباره مؤلف

دکتر جمشید برومند، معمار-شهرساز و متخصص در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دارای دکترای شهرسازی دولتی نوین است. وی به مدت دو سال، از سال ۱۹۸۵ تا ۱۹۸۷، در مرکز مطالعه و پژوهش پاریس و حومه (CREPIF)، وابسته به مؤسسه شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه سوربن و شهرداری پاریس، با سمت پژوهشگر به تحقیق اشتغال داشت. سپس در اواسط سال ۱۹۸۷ به آزمایشگاه فرهنگ و فضا، وابسته به مرکز ملی تحقیقات علمی فرانسه (C. N. R. S) و دانشگاه سوربن، انتقال یافت و کار تحقیق و پژوهش خود را تا سال ۱۹۸۹ در این مرکز ادامه داد؛ و علاوه بر فعالیت‌های پژوهشی-آموزشی، از ۲۹ سال پیش در پاریس معمار است. وی عضو انجمن شهرسازی و انجمن جغرافیای فرانسه، کانون معماران فرانسه و جامعه شهرسازان دانشگاهی فرانسه است. به برخی از پژوهش‌های وی، که به زبان فرانسوی است، در کتابنامه این کتاب اشاره شده است. از جمله تألیفات و ترجمه‌های وی به فارسی کتاب‌های زیر است.

- **از اریحا تا مکزیکو**، نوشته پل بروک
 - **شهر در طول تاریخ**، نوشته از لوئیس مامفورد
 - **اخلاق و معماری در قرن‌های نوزدهم و بیستم**، نوشته دیوید واتکین
 - **شهرهای جهان سوم** (مشکلات و راهکارهای مقابله با آنها)، تألیف
 - **فجایع طبیعی** (راهکارهای مقابله و پیش‌گیری)، بررسی چند طرح پیش‌گیری و امدادرسانی موفق جهان، تألیف و ترجمه
- از این تعداد، **از اریحا تا مکزیکو** منتشر شده و باقی در دست انتشار است.

پیش‌گفتار

شهر، این پدیده شگفت‌آور بشری که در پگاه دوره نوسنگی پدیدار شد، تشکیلاتی پیچیده است. این پیچیدگی درک آن را در کلیات و جزئیات مشکل می‌سازد، زیرا که از برخی جهات، پدیده‌ای بی‌همتا و ملی است و از جهاتی دیگر بین‌المللی و جهانی. هر شهر خصوصیتی ویژه خود دارد که آن را از شهرهای دیگر متمایز می‌کند. با این حال، نقاط مشترک آن نیز با شهرهای دیگر کم نیست. یکی از اهداف این کتاب این است که نمونه‌های مختلف شهر و بافت شهری را با هم مقایسه کند تا شکل آن را بشناساند و سیمای دقیق‌تری از آن ارائه دهد.

طرح این کتاب:

این کتاب مشتمل بر چهار بخش است:

بخش یکم نخست تمرینی از شهرسازی ارائه می‌دهد، به چگونگی پیدایش شهر نظر می‌افکند، از پدیده شهری در مناطق یونانی و رومی سخن می‌گوید و شهرسازی را از دوران باستان تا قرن نوزدهم به مطالعه می‌گذارد؛ سپس دوره صنعتی را بررسی می‌کند و در پرولتاریا و بحران مسکن در این دوره دقیق می‌شود، و در این راستا از شهرهای آرمانی سوسیالیست‌های فرانسه و نظریه‌پردازان انگلوساکسون و نویسندگان رؤیایی سخن می‌گوید. پس از آن، به بررسی تحولات عظیم شهری پاریس در قرن نوزدهم، در دوره امپراتوری دوم، می‌پردازد و با ورود در جزئیات نشان می‌دهد چگونه ناپلئون سوم در فردای به قدرت رسیدن خویش شهر ایده‌آل خود را بر اساس طرح نخستین شهرسازان سوسیالیست بنا می‌کند. در قسمت پایانی این بخش شهر مدرن به پژوهش گذاشته می‌شود.